

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК 81'373.43'374.74=161.2=111

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14716146>

**Графічні скорочення й абревіатури у викладанні української та
англійської мов для студентів філологічних спеціальностей**

Григошкіна Ярослава Володимирівна

кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри теорії і практики
перекладу, факультет іноземної та слов'янської філології, Донецький
національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця, Україна,
<https://orcid.org/0000-0003-2180-0800>

Прийнято: 28.12.2024 | Опубліковано: 22.01.2025

***Анотація.** Абревіатури, акроніми та ініціальні скорочення є важливими елементами сучасної мовної практики, що потребують особливої уваги у викладанні. Зокрема, компресивний словотвір, до якого належать латинські скорочення, відіграє значну роль у формуванні нових мовних одиниць, що використовуються в таких сферах, як бізнес, політика та комунікація. Спостерігається динаміка виникнення та еволюції цих форм, що ускладнює роботу перекладачів і вимагає постійного оновлення словникових ресурсів.*

Абревіатури та акроніми, попри свою вторинну номінацію, здатні передавати більше інформації, ніж традиційні лексичні одиниці. У запропонованій статті розглянуто різні типи скорочень, які реалізуються на рівні природної людської мови. Вони відіграють важливу роль у сучасному медійному дискурсі, спрощуючи складні речення та забезпечуючи швидку

комунікацію. З огляду на домінування англійської мови у глобальному дискурсі зростає використання англійських скорочень в українських медіа, що створює додаткові виклики для перекладачів.

Дослідження графічних скорочень та аббревіатур актуальне для розвитку лінгвістики та філологічної освіти. Розгляд акронімів, ініціальних аббревіатур та латинських скорочень у викладанні української та англійської мов для здобувачів вищої освіти філологічних спеціальностей є перспективним напрямом.

Мета роботи – виявлення основних прийомів перекладу англійськомовних аббревіатур та акронімів українською мовою на матеріалі медійного дискурсу.

Методи роботи включали аналіз та синтез наукової літератури, описовий, перекладацький аналіз прикладів із новинного сайту BBC, що містять аббревіатури та акроніми.

Результати роботи показали, що вивчення використання аббревіатур в англійському та українському медійному дискурсі, виявлення основних прийомів перекладу, а також аналіз лексичних і граматичних особливостей цих скорочень демонструють значний прогрес у мовознавчих дослідженнях і перекладацькій діяльності. Транскодування (переважно транслітерація, рідше транскрибування), вибір варіантного відповідника, калькування є основними прийомами перекладу аббревіатур українською мовою; для адекватної передачі значення також використовують перестановку, декомпресію, описовий переклад.

Отримані результати можуть бути корисними для викладачів філологічних дисциплін, журналістів та мовознавців, які прагнуть глибше зрозуміти механізми функціонування скорочень у сучасній мові.

Ключові слова: скорочення, акронім, ініціальна аббревіатура, графема, освітні стратегії, мовна компетентність, переклад, міжкультурна комунікація, медійний дискурс.

Graphic Abbreviations and Acronyms in Teaching Ukrainian and English to Students of Philology

Yaroslava Hryhoshkina

PhD in Philology, Senior Lecturer of the Department of Theory and Practice of Translation, Faculty of Foreign and Slavic Philology, Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-2180-0800>

Abstract. *Abbreviations, acronyms and initial contractions are important elements of modern language practice that require special attention in teaching. In particular, compression word formation, which includes Latin abbreviations, plays a significant role in the formation of new linguistic units used in such areas as business, politics and communication. The dynamics of the emergence and evolution of these forms are evident, which complicates the work of translators and requires constant updating of dictionary resources.*

Despite their secondary nomination, abbreviations and acronyms are capable of conveying more information than traditional lexical items. This article discusses different types of abbreviations that are implemented at the level of natural human language. They play an important role in the modern mass media discourse, simplifying complex sentences and ensuring fast communication. Due to the dominance of English in the global discourse, the use of English abbreviations in the Ukrainian media is growing, which creates additional challenges for translators.

The study of graphic abbreviations and acronyms is relevant to the development of philology and language education. In particular, the consideration of acronyms, initial abbreviations and Latin abbreviations in teaching Ukrainian and English to students of philology is a promising area.

The purpose of the study is to describe the main techniques of translating English abbreviations and acronyms into Ukrainian using examples from the media discourse.

Methods included analysis and synthesis of scientific literature, descriptive method, translation analysis on the examples from the BBC news website containing initial abbreviations and acronyms.

The results of the research show that the study of the use of abbreviations in the English and Ukrainian mass media discourse, the identification of the main translation options, and the analysis of lexical and grammatical features of these abbreviations demonstrate significant progress in linguistic research and translation. Transcoding (mostly transliteration, less transcribing), synonymous substitution, calque (literal translation) are the basic techniques of translating abbreviations into Ukrainian; permutation, decompression, and descriptive translation are also used to render the meaning appropriately.

The results obtained can be useful for philology teachers, journalists and linguists who are interested in understanding the mechanisms of functioning of contractions in the modern language.

Keywords: *abbreviation, acronym, initialism, grapheme, educational strategies, language competence, translation, intercultural communication, media discourse.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасному мовному середовищі, зокрема філологічному, активно використовуються різноманітні графічні

скорочення та аббревіатури, як-от акроніми, ініціальні аббревіатури та латинські скорочення [21]. Теперішня швидкоплинна лексика інтернету, відома як «textspeak» та «netspeak», включає безліч аббревіатур, що використовуються у спілкуванні.

Дослідження українських учених підтверджують, що аббревіатури вивчаються в різних контекстах, зокрема в комп'ютерних науках, технічній літературі та журналістиці [1; 2]. Філологи також розглядають прийоми перекладу аббревіатур з англійської українською мовою, що підтверджує важливість цієї теми в освітньому процесі [3].

Аббревіатури, скорочення та компресивний словотвір загалом стали не лише інструментами для підвищення компактності мовлення, але й важливими елементами для розуміння соціокультурних змін у суспільстві. Використання латинських скорочень, наприклад, демонструє вплив інших мов на англійську, що вимагає від перекладачів уважності до нюансів та контексту. Отже, дослідження графічних скорочень і аббревіатур є актуальним для розвитку філологічних спеціальностей, адже сприяє кращому розумінню мовних процесів та їх практичному застосуванню у викладанні української та англійської мов.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні, коли міжнародна комунікація набирає обертів, зростає потреба в перекладі аббревіатур і скорочень. Це явище стало особливо актуальним для здобувачів вищої освіти філологічних спеціальностей, які вивчають англійську та українську мови. Аббревіатури, в тому числі ініціальні, акроніми і компресивний словотвір відіграють важливу роль у забезпеченні ефективної комунікації між носіями різних мов [4]. Латинські скорочення також посідають значне місце в цій сфері тому, що вони часто використовуються в науковому та професійному дискурсі [5].

Є. Пересада акцентує увагу на еволюції аббревіатур та їх функціонуванні в сучасних мовах, відзначає, що скорочення слів виникають під впливом різних чинників, зокрема прагнення до економії мовних ресурсів та адаптації до швидкості сучасного інформаційного середовища [6]. Аббревіатури широко використовують у журналістиці, зокрема в інтернет-ресурсах, що підтверджує їх значущість для міжкультурної комунікації.

На думку М. Личук, О. Присяжнюка та К. Присяжнюка, дослідження аббревіатур у контексті перекладу стає важливим напрямом у філології, бо забезпечує точне та адекватне сприйняття інформації в умовах глобалізації [7]. У цьому контексті М. Волкова та В. Пеляк підкреслюють необхідність підготовки кваліфікованих перекладачів, здатних працювати з різноманітними формами аббревіатур і скорочень в англійській та українській мовах. Аббревіатури, акроніми та ініціальні аббревіатури, на думку авторів, відіграють важливу роль у сучасних мовах.

Нині аббревіатури настільки поширені, що деякі з них стали загальноновживаними в літературній мові, зрозумілими не лише для філологів або перекладачів, а й для широкої аудиторії [17-19]. Це можуть бути скорочення, що використовуються в державних установах, освітніх закладах, правоохоронних органах або в медичній практиці.

А. Мін'яр-Белоручева та її колеги вважають, що питання перекладу аббревіатур вивчається в межах лексикології тому, що основна увага зосереджена саме на семантичних аспектах [11].

Усі стратегії перекладу аббревіатур спрямовані на підвищення якості й точності кінцевого лінгвістичного продукту, зі збереженням при цьому максимальної близькості до джерела. Відображення аббревіатури в рідній мові через транслітерацію або транскрипцію виконує аналогічну функцію. Цей

принцип часто використовується для вираження загальновідомих скорочень, які зрозумілі всім, особливо тим, хто розмовляє мовою перекладу.

Складність перекладу аббревіатур полягає у правильному розкритті та передачі реалій іноземної мови українською. Для точного перекладу конкретного тексту перекладач повинен глибоко розуміти контекст і специфіку термінології, адже графічні скорочення та аббревіатури можуть мати різні значення залежно від сфери використання. Таким чином, ефективне викладання аббревіатур у курсах української та англійської мов для здобувачів вищої освіти філологічних спеціальностей має включати практичні завдання на розпізнавання та правильне використання таких скорочень, а також розгляд їх контекстуального значення.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Запропонована праця підтверджує важливість дослідження аббревіатур та акронімів у контексті глобалізації та сучасних комунікаційних практик. Хоча в науковій літературі активно вивчається це питання, досі залишаються аспекти цієї проблеми, які заслуговують на додаткову увагу. Вивчення механізмів, за допомогою яких англійські аббревіатури адаптуються до української мови, є вкрай важливим для майбутніх філологів та перекладачів, адже це сприятиме досягненню точності в перекладах.

У цьому контексті слід зазначити, що все більше використання англійської мови в медіа і комунікаціях створює нові виклики для перекладачів. Вивчення цих викликів та їх подолання є важливим аспектом, який потребує глибшого дослідження, зокрема щодо ролі компресивного словотвору в формуванні нових мовних одиниць, які використовуються в різних сферах діяльності, що може допомогти виявити тенденції в розвитку мови.

Для філологів та перекладачів вивчення різних типів скорочень та їх реалізація в мовленні відкриває нові обрії для аналізу мовних змін і адаптацій. У статті підкреслено важливість інтеграції знань про аббревіатури та акроніми в освітні програми з філології. Це може суттєво підвищити рівень підготовки здобувачів освіти, а також їх готовність до професійної діяльності в умовах сучасного інформаційного середовища. Таким чином, дослідження відкриває нові перспективи для вивчення і практичного застосування знань про аббревіатури та акроніми у філології та перекладі.

Формулювання цілей статті та постановка завдання. *Мета статті* – визначення основних прийомів перекладу англійських скорочень (аббревіатур та акронімів) медійного дискурсу українською мовою.

Завдання статті:

- 1) уточнити поняття аббревіатури та акроніму для виявлення у медійному дискурсі англійською та українською мовами;
- 2) визначити основні прийоми перекладу ініціальних аббревіатур та акронімів з англійської мови – українською;
- 3) з'ясувати лексичні і граматичні особливості скорочень (ініціальних аббревіатур, акронімів) медійного дискурсу та їх місце у викладанні англійської й української мов.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів. Графічні скорочення, або аббревіатури, є результатом скорочення слів чи словосполучень, що використовуються переважно в письмовій мові для економії простору та зусиль під час написання тексту [13; 18-22]. У розмовній мові натомість уживаються повні форми. Лексичні скорочення є наслідком скорочення слів або словосполучень як в усному, так і в письмовому мовленні. Ініціальна аббревіатура (також відома як

акронім) – це скорочення, яке читається як послідовність алфавітних позначень складових літер [14, с. 113]. Прикладами є *BBC* [ˌbiː.biːˈsiː] – British Broadcasting Corporation ‘BBC, Британська телерадіомовна корпорація’, *EU* [iː ˈjuː] – European Union ‘ЄС, Європейський Союз’ та *WHO* [ˌdʌbəljuː eɪtʃ ˈəʊ] – World Health Organisation ‘ВООЗ, Всесвітня організація охорони здоров’я’ [CD; EUCD; LDCD] [15, с. 25].

Акронім, на відміну від ініціальної аббревіатури, читається як звичайне слово, наприклад, *UNESCO* [juːˈnes.kəʊ] – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization або *NATO* [ˈnei.təʊ] – North Atlantic Treaty Organization [CD] [16, с. 433].

Серед сучасних форм скорочень можна виділити змішані варіанти, як-от *e-mail* чи *T-shirt*, а також терміни, що виникли внаслідок композитного словотвору, наприклад, *nightie* ‘нічна сорочка’ або *teeny* ‘підліток’ [EUCD] [17, с. 92]. Отже, аббревіатури активно використовуються, і англійська мова здатна до формування та впровадження нових слів, зокрема акронімів [18, с. 192]. Переклад акронімів створює додаткові труднощі для перекладачів. Найбільшу проблему становлять ті випадки, коли терміни з оригінального тексту не мають усталеної відповідності в цільовій мові. Оптимальним варіантом є наявність усталеного перекладу терміна, що дозволяє швидко знайти відповідник.

Часто перекладачі вибирають переклад розгорнутої форми акроніма. Проте у випадках, коли відповідної інституції або поняття в цільовій культурі немає, акронім може бути замінений поясненням. Надмірне використання аббревіатур може ускладнити сприйняття тексту, тому доцільно замінювати їх нескороченими словами в ситуаціях, де це можливо. Щоб уникнути текстового збідніння, важливо використовувати акроніми помірно та обережно, забезпечуючи зрозумілість і доступність тексту для аудиторії.

Процес утворення аббревіатур динамічний і залежить від екстралінгвістичних та лінгвістичних чинників. Цей процес характеризується різними стадіями, які залежать від контексту та потреб комунікації. Популярність використання аббревіатур, як і сленгу, може змінюватися, але вони ніколи не зникають повністю. Нині популярність аббревіатур зростає в науковій, технологічній та інших спеціалізованих сферах. Крім того, оскільки міжнародна комунікація продовжує розвиватися, збільшується потреба в перекладі аббревіатур. Важливо, щоб перекладачі були уважними до кожного лінгвістичного елемента, адже точність перекладу має велике значення для ефективної комунікації між людьми з різними мовними фонами. Ця ситуація підтверджує важливість адекватного перекладу аббревіатур у навчанні та практиці перекладу. Дослідження аббревіатур активно впроваджуються в освітній процес, адже вони відіграють важливу роль у сучасному міжкультурному спілкуванні. Натепер до 15–20 тисяч аббревіатур можна знайти навіть у найавторитетніших словниках [19; 20; 21].

Абревіатура – це скорочена форма слова або словосполучення, яка може функціонувати як звичайне слово. Акронім є специфічним випадком аббревіатури, де скорочення формується з перших літер слів і може мати три основні категорії (зазвичай вживаються в літературній мові, поступово виникають у мовному вжитку, рідко використовуються в загальному лексиконі) [22, с. 175]. Питання перекладу аббревіатур активно досліджується в лексикології, при цьому основна увага приділяється семантичним альтернативам. Під час перекладу аббревіатур необхідно дотримуватися двох основних принципів:

- 1) переклад аббревіатури на іншу мову зі збереженням еквівалентного значення;

2) транскрибування або транслітерація аббревіатури зі збереженням її первісної форми.

Абревіатури відрізняються від звичайних слів тим, що є своєрідною «швидкою» або стенографічною версією оригінального терміна. Під час перекладу важливо враховувати, що одне слово може мати два різних значення: оригінальне та скорочене.

Переклад аббревіатур з української на англійську мову потребує ретельного підходу [23, с. 271]. Переклад акронімів передбачає насамперед розширення скороченого слова до його повної форми, а потім створення нової аббревіатури в цільовій мові з її ініціалів. У деяких випадках розширена форма новоствореної аббревіатури також коментується в дужках.

Коли йдеться про переклад аббревіатур з однієї мови на іншу, застосовують також принцип надання аббревіатури в оригінальній мові лише в розширеній формі. Цей метод зазвичай використовується для перекладу спеціалізованих акронімів із певної галузі, тому що розширені переклади полегшують їх сприйняття читачами.

Абревіатури є важливим інструментом, що не лише сприяє економії часу й простору, але й відображає мовну гнучкість. Процес утворення аббревіатур триває постійно, має різні етапи, які залежать від мовних та позамовних чинників. Популярність скорочень зростає в науці, технологічних та спеціалізованих сферах, справляє значний вплив на розвиток мов та їх практичний вжиток.

Усі прийоми перекладу, звісно, спрямовані на покращення якості й точності кінцевого лінгвістичного продукту, при цьому намагаються залишатися якомога ближчими до джерела. Відображення аббревіатури рідною мовою в іншій мові через транслітерацію або транскрипцію виконує аналогічну функцію. Цей принцип часто використовують для передавання загальновідомих аббревіатур,

особливо для тих, хто володіє мовою перекладу. Деякі аббревіатури настільки універсально зрозумілі, що додаткове пояснення не потрібне. Приклади таких скорочень зі сайту BBC: англ. *AI* [ˌeɪ ˈaɪ] – Artificial Intelligence ‘ШІ, штучний інтелект’; поскладова аббревіатура *Wi-Fi* [ˈwaɪ faɪ] – Wireless Fidelity ‘Wi-Fi, бездротова мережа’; *TV* [ˌtiː ˈviː] – Television ‘ТБ, телебачення’; *MP* [ˌem ˈpiː] – Member of Parliament (UK) ‘член парламенту у Великобританії’ [BBC; CD; EUCD; LDCD]. В англійській аббревіатурі на позначення бездротового інтернету використовується графема «дефіс» (англ. *Wi-Fi*), навіть у другому варіанті написання *Wi-fi*. В українській мові це запозичення використовується без змін або як калька *вай-фай*.

Складність перекладу термінологічних одиниць полягає у правильному розкритті та передачі реалій іноземної мови українською. Графічні скорочення та аббревіатури у викладанні української та англійської мов для здобувачів вищої освіти філологічних спеціальностей є важливими елементами, які сприяють ефективному засвоєнню матеріалу. Лексичні трансформації змінюють семантичну основу перекладеного слова, акцентують формальні та семантичні зв’язки. Ці трансформації дозволяють змінювати форму одиниці вихідної мови шляхом використання засобів цільової мови. До лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, до яких вдаються при роботі з аббревіатурами, належать: вибір варіантного відповідника, транскодування (транскрипція, транслітерація, адаптивне та мішане транскодування), декомпресія (додавання слів), калькування, узагальнення (генералізація), диференціація (конкретизація), пермутація (перестановка слів). Використання таких прийомів в освітньому процесі допомагає здобувачам вищої освіти краще розуміти мовні структури та їх значення, а також сприяє розвитку навичок міжмовного спілкування (табл. 1).

Таблиця 1

Прийоми перекладу англійськомовних абревіатур з медійних текстів
українською мовою

Приєм перекладу	Приклади
Вибір варіантного відповідника	1) Англ. <i>That's because LLMs rely on being fed information from things that already exist digitally, and there are questions over whether developers have properly sought permission for it</i> (BBC, https://www.bbc.com/news/technology-68170068). Укр. Це пов'язано з тим, що ВММ покладаються на інформацію, яка вже існує в цифровому вигляді, і виникають питання щодо того, чи належним чином розробники отримали дозвіл на використання цієї інформації (модуляція) (авторський переклад, під ВММ розуміємо великі мовні моделі). 2) Англ. <i>Low oil and commodity prices, together with a slowdown in the Chinese economy, are the main reasons for the overall downturn, the IMF says</i> (BBC, https://www.bbc.com/news/business-34648409). Укр. Низькі ціни на нафту і сировинні товари разом зі сповільненням економіки Китаю є основними причинами загального спаду, заявляє МВФ (авторський переклад).
Транскодування: транскрипція	1) Англ. <i>He added that the BBC rules "only apply to people in news and current affairs."</i> (BBC, https://www.bbc.com/news/entertainment-arts-64889868) Укр. Він додав, що правила Бі-Бі-Сі «стосуються лише осіб, які працюють у новинах та програмах поточних подій» (також можливе BBC в перекладі українською). 2) Англ. <i>US President-elect Donald Trump has chosen billionaire and private astronaut Jared Isaacman to lead Nasa after he takes office in January</i> (BBC, https://www.bbc.com/news/articles/c3ejevknlvvo). Укр. Новий президент США Дональд Трамп обрав мільярдера та приватного астронавта Джаредда Айзакмана для керівництва НАСА після свого вступу на посаду в січні (авторський переклад).
Транскодування: транслітерація	1) Англ. <i>Is South Africa's ANC tearing itself apart? South Africa's governing African National Congress (ANC) is under pressure</i> (BBC, https://www.bbc.com/news/av/world-africa-37442948). Укр. Чи розривається ПАР АНК зсередини? Правляча партія ПАР, Африканський національний конгрес (АНК), зазнає тиску (авторський переклад).

	2) Англ. <i>Once a white-dominated party, the Democratic Alliance (DA) seems to have extended its appeal to attract the support of black South Africans</i> (BBC, https://www.bbc.com/news/world-africa-36986305). Укр. Здається, що політична партія (декомпресія), яка колись домінувала серед світлошкірого населення, Демократичний Альянс (ДА), здобула більшу кількість прихильників, залучивши підтримку корінних південноафриканців (авторський переклад).
Калькування	1) Англ. <i>In the UK, the Government Digital Service (GDS) has carried out tests on a ChatGPT-based chatbot called GOV.UK Chat, which would answer citizens' questions on a range of issues concerning government services</i> (BBC, https://www.bbc.com/news/articles/cmlxl89j1wo). Укр. У Великій Британії урядова цифрова служба (GDS) протестувала чат-бот на базі ChatGPT під назвою GOV.UK Chat, який відповідає на запитання громадян з різних питань, що стосуються державних послуг (авторський переклад). 2) Англ. <i>The group of former fighters claim the UFC's contracts suppressed athletes' abilities to negotiate other promotional options.</i> (BBC, https://www.bbc.com/sport/mixed-martial-arts/articles/cly7z4knr02o) Укр. Група колишніх бійців стверджує, що контракти UFC стримували можливості атлетів для переговорів про інші промоутерські варіанти (авторський переклад).
Узагальнення	Англ. <i>Mr Jabbar left the hospital in 2023 after a Royal College of Surgeons inquiry found he had performed "incorrect" or "inappropriate" surgery in several cases</i> (BBC, https://www.bbc.com/news/articles/cwyxwlelw2do). Укр. Пан Джаббар припинив працювати в госпіталі після результатів перевірки Королівського коледжу хірургів, які виявили факт, що він проводив непотрібні хірургічні операції (авторський переклад).
Декомпресія та транскодування (транскрипція аббревіатури)	Англ. <i>Jodee, from Essex, told the BBC's Newsnight programme that she had no idea of the doctor's reputation when her daughter Alana was referred to his care in 2021</i> (BBC, https://www.bbc.com/news/articles/cwyxwlelw2do). Укр. Джоді із графства Ессекс розповіла аналітичній програмі (декомпресія) BBC «Ньюзнайт» (транскодування: транскрипція) про те, що коли вона віддала свою доньку Алану на лікування (диференціація) у 2021 році, вона не знала про репутацію лікаря (авторський переклад).
Описовий переклад	Англ. <i>The conclusion to Tennis Scotland's season - a domestic version of the ATP Finals - is to be shown live by BBC Scotland</i>

	from Scotstoun Community Indoor Tennis Centre in Glasgow (BBC, https://www.bbc.com/sport/tennis/articles/c3vlgpk gyn2o). Укр. <i>Заключний етап тенісного сезону у Шотландії – домашня версія щорічного чоловічого тенісного фінального турніру сезону (the ATP Finals) – буде транслюватися в прямому ефірі на BBC Scotland з закритого тенісного центру Scotstoun Community Indoor Tennis Centre в Глазго</i> (авторський переклад).
Описовий переклад; калькування; пермутація	Англ. <i>The UFC merged with World Wrestling Entertainment (WWE) in 2023 to form the TKO Group</i> (BBC, https://www.bbc.com/sport/mixed-martial-arts/articles/c30p3n1y4p9o). Укр. <i>UFC, найбільша організація з проведення змішаних бойових мистецтв</i> (описовий прийом), <i>об'єдналася зі Світовою федерацією реслінгу</i> (калькування) <i>(WWE) у 2023 році, утворивши групу TKO</i> (пермутація). (авторський переклад)

Джерело: Власна розробка автора за матеріалами BBC.

У результаті проведеного дослідження виявлено, що англійські аббревіатури медійного дискурсу (за матеріалами сайту BBC) найчастіше перекладаються українською мовою шляхом калькування та транскодування, транслітерацією зокрема. Транскодування у формі транскрибування зустрічається рідко, оскільки спотерігається тенденція зробити скорочені терміни впізнаваними. При роботі з менш відомими аббревіатурами виникає потреба у таких перекладацьких прийомах як декомпресія, пермутація, описовий переклад. Деякі відомі аббревіатури можуть мати два варіанта написання при перекладі українською мовою (транскрибований та калька).

Граматичні трансформації є важливою групою процедур перекладу, що охоплює всі види перетворень, пов'язаних із граматичними одиницями вихідної мови. Англійська мова, відома своєю аналітичною природою, передає зв'язки між словами переважно через порядок слів, що не завжди має відповідники в українській мові. Це створює необхідність застосування граматичних

трансформацій під час перекладу. До цієї категорії належать дослівне відтворення, транспозиція, додавання та опущення.

Графічні скорочення та аббревіатури у викладанні української та англійської мов для здобувачів вищої освіти філологічних спеціальностей відіграють важливу роль у забезпеченні ефективної комунікації та розуміння [24, с. 202]. Лексичні та граматичні трансформації є одним із засобів, які дозволяють досягти необхідного рівня еквівалентності в перекладі. Ці трансформації включають зміну структури висловлювань, різні погляди та інші семантичні модифікації, коли прямий переклад одиниць вихідної мови виявляється неможливим. Такі підходи сприяють глибшому засвоєнню мовних особливостей і культурних аспектів обох мов, що є важливим компонентом навчання для студентів-філологів.

Висновки. У процесі дослідження проаналізовано структурні та семантичні особливості перекладу аббревіатур і акронімів на основі матеріалів публікацій у медійному дискурсі. Аббревіатури визначено як складні слова, утворені з перших літер або інших частин слів, що широко використовуються в усному та письмовому мовленні. Акронім розуміється як аббревіатура, що складається з перших літер кожного слова в назві й вимовляється як окреме слово. Процес утворення нових аббревіатур є раціональним і об'єктивним етапом еволюції сучасних мов, спрямованим на скорочення довжини лексичних одиниць і забезпечення їх зрозумілості. Швидкий розвиток аббревіації і суттєве зростання словникового запасу сучасної англійської мови, зумовлене появою численних аббревіатур, викликає природний інтерес у лінгвістів до процесів їх формування та функціонування. Графеми нечасто вживаються у правописі аббревіатур і, як правило, зберігаються при пошуку відповідника в українській мові.

Переклад англomовних абревіатур і акронімів українською мовою вимагає ретельного врахування контексту й особливостей цільової аудиторії. Уміння вибрати та застосовувати відповідні трансформації є однією з ключових професійних навичок перекладача, що потребує розвитку уяви, інтуїції та культурного кругозору. За результатами проведеного дослідження виявлено, що англійські абревіатури, які використовуються в медійному дискурсі (на прикладі сайту BBC), здебільшого перекладаються українською шляхом калькування та транскодування, зокрема транслітерацією. Транскодування у вигляді транскрибування зустрічається рідше: існує тенденція до забезпечення зорової впізнаваності іншомовних абревіатур. Для менш відомих абревіатур перекладачі застосовують такі методи, як декомпресія, пермутація та описовий переклад. Використовуючи комбінацію визначених прийомів, перекладачі можуть забезпечити точний і зрозумілий переклад, що передбачає здатність ідентифікувати перекладну проблему та застосувати адекватну трансформацію залежно від конкретної ситуації.

Список використаних джерел

1. Момоток К. В. Peculiarities of translation of English neologisms-abbreviations in the media space = Особливості перекладу англійських неологізмів-абревіатур у медійному просторі: курсова робота з перекладу; наук. кер. Л. В. Козяревич-Зозуля; Київ. нац. лінгв. ун-т. К., 2023. 55 с.
2. Кошинська Е. Т. Ways of rendering English-language abbreviations and acronyms into Ukrainian in mass media discourse = Способи відтворення англomовних абревіатур і скорочень українською мовою у мас-медійному дискурсі: курсова робота; наук. кер. Н. І. Голіяд; Київ. нац. лінгв. ун-т. Київ, 2024. 54 с.

3. Fabian M. P. Contrastive Lexicology of English and Ukrainian; rev.: Н. І. Prykhodko, N. V. Chendei, Н. V. Onyshchak. Uzhhorod: Polygrafcentr “Lira”, 2023. 114 p.
4. Григошкіна Я. Аббревіатура VIP в українському й англійському медійному дискурсі (корпусний підхід). *Лінгвістичні студії*. 2024. № 48. С. 161–179. URL: <https://doi.org/10.31558/1815-3070.2024.48.12>.
5. Peresada J. Використання латинської графіки в українськомовному просторі. *Opera Slavica*. 2022. № 2. С. 25–39. URL: <https://doi.org/10.5817/os2022-2-3> (дата звернення: 23.10.2024).
6. Пересада Є. Прагматика літер латиниці в період російсько-української війни. *Ucrainica X. Současná ukrajinistika. Problémy jazyka, literatury a kultury. 1. Vydání. Olomouc*. 2023. С. 187–192. DOI: 10.5507/ff.23.24462950
7. Lychuk M. Lexico-grammatical and socio-functional aspects of language units in scientific discourse. *Modern trends in the development of linguistics and philology*. 2022. P. 14–85. URL: <https://doi.org/10.46299/isg.2022.mono.philol.2.2.1> (date of access: 23.10.2024).
8. Volkova M., Pelyak V. Some Peculiarities of Modern English Abbreviation as Different Kinds of Speech Acts. *English and American Studies*. 2023. No. 20. P. 11–16. URL: <https://doi.org/10.15421/382302> (date of access: 24.10.2024).
9. APG, Anthony Paul Gipson. Acronyms Galore: The ABCs: A History of Topics with Timely Information and Funny Stories. Strategic Book Publishing & Rights Agency, 2022. URL: <https://www.biblio.com/9781625165695> (date of access: 22.10.2024).
10. Honkapohja A., Marcus I. The long history of shortening: a diachronic analysis of abbreviation practices from the fifteenth to the twenty-first century. *English*

Language and Linguistics. 2023. P. 1–29.

URL: <https://doi.org/10.1017/s1360674323000436> (date of access: 23.10.2024).

11. Semantic and Cognitive Communicative Aspects of Abbreviation in the Modern English Discourse Varieties / A. P. Minyar-Beloroucheva et al. *International Journal of English Linguistics.* 2019. Vol. 10, no. 1. P. 26. URL: <https://doi.org/10.5539/ijel.v10n1p26> (date of access: 23.10.2024).

12. Ніколаєва Т. Лексико-семантичні особливості акронімів і методи їх перекладу в сучасній англійській мові. *Міжнародний філологічний часопис.* Т. 11, № 2. С. 81–86. URL: <https://doi.org/10.31548/philolog2020.02.081> (дата звернення: 23.10.2024).

13. Lyamar M. English abbreviations and acronyms in the socio-political discourse: Types and approaches in translation. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія «Філологія. Журналістика.* 2021. Т. 32 (71). № 5 Ч. 1. С. 256–260. DOI: <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.5-1/44>

14. Радченко М.О. Особливості перекладу аббревіатур та скорочень. *Актуальні питання розвитку філологічних наук у XXI столітті* : Міжнародна науково-практична конференція, м. Одеса, 27–28 березня 2020 року. Одеса: Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень», 2020. С. 112–114.

15. Графічні особливості професійного мовлення: методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» для студентів II–III курсів усіх спеціальностей / упор. Л.М. Кулакевич. Д. : ДВНЗ УДХТУ, 2013. 25 с.

16. Гриценко В. Аббревіатури та скорочення в англійських текстах та особливості їх перекладу. *Grail of Science.* 2022. № 12–13. С. 432–434.

URL: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.29.04.2022.072> (дата звернення: 23.10.2024).

17. Лісовенко Д.В. Англійські скорочення в інтернет-просторі; наук. керівник О.А. Кириченко. *Перекладацькі інновації* : матеріали XI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 19–20 березня 2021 р. / редкол.: С. О. Швачко, І. К. Кобякова, О. О. Жулавська та ін. Суми: СумДУ, 2021. С. 91-94.

18. Лучук О. М. Англо-український словник аббревіатур та акронімів у галузі міжнародних відносин, економіки і права. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. 192 с.

19. Cambridge Dictionary (CD)
<https://dictionary.cambridge.org/uk/dictionary/english/>

20. English–Ukrainian Cambridge Dictionary (EUCD)
<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english-ukrainian/>

21. Longman Dictionary of Contemporary English Online (LDCD)
<https://www.ldoceonline.com/>

22. Сергєєва Т. Аббревіатури у системі лексичних скорочень. *Філологічні науки. Питання теорії та практики*. 2013. Ч. 2. № 6. С. 174–179.

23. Теоретична і дидактична філологія: надбання, проблеми, перспективи розвитку: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції: збірник наукових праць (м. Переяслав, 01–02 жовтня 2022 року); Університет Григорія Сковороди в Переяславі. Переяслав, 2022. 271 с.

24. Українська мова за професійним спрямуванням : [навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти] / Л. В Козак, О. В.Пасічна, І. В. Ланова. Кривий Ріг: КНУ, 2018. 202 с.